

Arbetsmarknadsdepartementet
A2018/00777/I

Stockholm 2018-11-13

Remissvar på betänkandet ”Ett ordnat mottagande - gemensamt ansvar för snabb etablering eller återvändande” (SOU 2018:22)

Allmänt

UNICEF Sverige ser positivt på att utredningen förespråkar ett gemensamt samlat system för mottagande av asylsökande. Vi delar således utredningens syfte och ändamål med ett gemensamt helhetsgrepp där rättssäkerhet och snabba processer står i fokus. Däremot anser vi att utredningen har ett bristande barnrättsperspektiv och på andra sätt brister i att lyfta individens perspektiv och skyddsbehov som asylsökande, samt principen om likabehandling.

Vår utgångspunkt är ett holistiskt mottagandesystem som främjar barnets rättigheter. Det är av särskild vikt att barns särskilda behov och rättigheter beaktas och säkerställs i mottagandeprocessen. Förslagen bör därför utgå från principen om barnets bästa samt främja icke-diskriminering av barn och mellan barn, samt utgå från rätten till delaktighet och rätten att utvecklas till sin fulla potential.

Barnkonventionen ska bli svensk lag 2020. Det är således särskilt viktigt att vi stiftar nya lagar som överensstämmer med barnkonventionens grundläggande principer för att undvika normkonflikter och svårigheter i tillämpning.

Exempel på brister i barnrättsperspektivet som vi vill lyfta fram är olika behandling av barn beroende på deras asylprognos. Så som utredningens förslag är utformade i dag görs en tydlig distinktion mellan de barn som har god prognos för att beviljas asyl och de barn som med största sannolikhet kommer att nekas asyl och i stället återvända. Detta blir särskilt tydligt vad gäller rätt till utbildning där barn som anses ha en god prognos att stanna i landet ges rätt att inom 30 dagar börja skolan, medan barn med dålig prognos att få stanna i Sverige går en oklar framtid till mötes gällande utbildning. Alla barn som vistas i Sverige har rätt att få tillgång till samma grundläggande skydd och rättigheter utifrån icke-diskrimineringsprincipen. Detta innebär att även asylsökande barn bör omfattas av skolplikt på samma sätt som övriga barn i Sverige. Att gå i skolan är en betydande faktor för integration och trygghet för barnen.

Det är bra att utredningen tar upp frågan om eget boende (EBO) och ger förslag på hur trångboddhet och annan utsatthet kan förebyggas. Att införa totalförbud på boende i vissa områden utan individuell prövning av barnets bästa anser vi dock inte är förenligt med ett barnrättsperspektiv. Vad gäller förslagen i tilläggspromemorian till utredningen anser vi att social prövning kan vara en möjlig åtgärd för att förebygga trångboddhet och annan utsatthet. Däremot anser vi att vissa bostadsområden inte helt kan undantas från möjligheten till eget boende.

I utredningens förslag vad gäller exempel rätt till information har utredningen lyft fram behovet endast för ensamkommande barn. Vi anser att även barn i familj måste ges information om asylprocessen och få ett större utrymme till delaktighet i processen. Barn i familj glöms ofta bort och blir osynliga i processen och det är således av särskild vikt att deras rättigheter synliggörs och information till barn görs tillgänglig.

Ensamkommande barn som söker asyl omfattas av ett eget mottagande då de saknar vårdnadshavare eller annan närstående på plats. Det är viktigt att de barnen får särskilt stöd och skydd under mottagandet. Det är beklagligt att utredningen inte ger förslag på hur mottagandeprocessen kan förbättras för de ensamkommande barnen. Detta eftersom nuvarande system är bristfälligt och kräver omtag vad gäller till exempel förordnande av god man och tydliga roller och ansvar mellan myndigheter.

Utöver ett bristande barnrättsperspektiv ställer vi oss frågande till synsättet på individens behov och rättigheter i asylprocessen. Många av förändringarna är omfattande och det ställs många villkor och obligatoriska krav med inskränkning i till exempel rörelsefriheten som följd. Den asylsökandes rätt att söka en fristad och barns rätt till trygghet och skydd måste vara central under processen. Det gäller även rätten att få sina grundläggande rättigheter tillgodosedda.

Nedan lämnar vi synpunkter, utifrån ett barnrättsperspektiv, på delar av förslagen i utredningen. Vi avstår från att kommentera de mer administrativa förslagen samt ansvarsfördelningen mellan stat och kommun.

Mottagandeutredningens förslag:

6.1 Ett ordnat mottagande i ankomstcenter

Utredningens förslag: En ordning med särskilda ankomstcenter som Migrationsverket ansvarar för införs. Migrationsverket ska ordna boende till alla asylsökande. Det ska vara obligatoriskt för asylsökande att bo i ett ankomstcenter under 30 dagar. Migrationsverket får fatta beslut om att förlänga den obligatoriska tiden i ankomstcenter. Migrationsverket får anvisa en kommun där den asylsökande ska vänta på beslut i asylärendet. En sådan anvisning bör ske senast sju dagar efter att asylansökan har mottagits. Migrationsverket och Arbetsförmedlingen ska vidta de åtgärder som ska vara genomförda inför ett beslut om anvisning till en kommun så att anvisning kan ske inom föreskriven tid. Asylsökande som inte bor i ett ankomstcenter under föreskriven tid ska inte ha rätt till dagersättning eller särskilt bidrag. Asylsökande som återvänder till ankomstcenter ska åter ha rätt till dagersättning och särskilt bidrag.

Utredningens bedömning: En ansökan om asyl bör lämnas in vid Sveriges gräns eller vid ett ankomstcenter. Migrationsverket bör prioritera handläggning av ärenden till asylsökande som bor i ankomstcenter under den obligatoriska tiden.

UNICEF Sveriges kommentarer:

Vi delar utredningens avsikt att etablera ett gemensamt holistiskt mottagandesystem där rättssäkerhet och snabba förfaranden är i fokus. Däremot ställer vi oss frågande till förslagen om obligatoriska och villkorade åtgärder där individen lämnas mycket litet utrymme till inflytande och rörelsefrihet.

Vidare anser vi att de aktörer som ska finnas på plats i ankomstcentren måste vara mer heltäckande och även omfatta viktiga aktörer för barn. Utbildningsinsatser, psykosocialt stöd, hälsovård samt tolkar och biträden ska finnas tillgängligt från start. Socialtjänsten bör ingå bland de huvudaktörer som föreslås finnas tillgängliga på varje center för att erbjuda stöd till barn och familjer i den första fasen av mottagandet av asylsökande i Sverige.

Det är viktigt att myndighetspersonal och annan personal på centren erbjuder kompetenshöjande insatser om barns rättigheter och särskilda behov, samt att det finns utarbetade rutiner för incidenter och skyddsbehov för barn. Detta perspektiv saknas i utredningens nuvarande förslag och vi anser att det behöver uppmärksammas för att främja ett barnrättsperspektiv.

Vi ser positivt på att utredningen lyfter fram barnfamiljer som en prioriterad grupp i handlägningsordningen. Om tiden på ankomstcentret överstiger 30 dagar måste dock åtgärder vidtas för att säkerställa att barnen erbjuds ordentlig skolgång inom en månad från ankomstdagen.

6.2 Ankomstcenter samlas på ett fåtal platser

Utredningens bedömning: Ankomstcenter bör vara större anläggningar. De bör vara lokaliserade till större kommuner inom ett begränsat geografiskt avstånd från en internationell flygplats. Centren bör erbjuda både logi och mat. Migrationsverket bör anskaffa ankomstcenter genom kontrakt med långa avtalstider. Innan staten lokaliserar ett ankomstcenter i en kommun bör Migrationsverket föra dialog med aktuell kommun.

UNICEF Sveriges kommentarer:

Om ankomstcenter ska vara större anläggningar är det viktigt att säkerställa en trygg och säker miljö, särskilt för barn och deras familjer. Rätten till privat- och familjeliv bör vara utgångspunkten för dispositionen på boendena. Vidare ska personalen ha tydliga roller och rutiner vid eventuella incidenter, och rapportera till exempel socialtjänst eller polis enligt gällande lag.

Vi ser positivt på att trygghetsboenden för personer med särskilda behov ska finnas kvar.

6.3 Ankomstcenter där individen står i centrum

Utredningens förslag: Asylsökande ska erbjudas insatser som syftar till att förbereda för etablering i Sverige eller återvändande till ett annat land, liksom aktiviteter som syftar till en meningsfull vardag. Migrationsverket ska ansvara för att, i samverkan med andra berörda myndigheter och aktörer, informera asylsökande om deras rättigheter och skyldigheter och om att leva i det svenska samhället. Arbetsförmedlingen ska ansvara för att en kartläggning sker av den asylsökandes utbildning och yrkeserfarenheter. Att delta i samhällsinformation och kartläggning ska vara obligatoriskt för den asylsökande. Migrationsverket ska kunna sätta ned dagersättningen för personer som väljer att inte delta i obligatoriska insatser. Landstingen ska erbjuda asylsökande som bor i ankomstcenter att göra en hälsoundersökning under den obligatoriska vistelsen i centret.

Utredningens bedömning: Regeringen bör ge Migrationsverket i uppdrag att, i samverkan med relevanta myndigheter och andra aktörer, ta fram ett material för den samhällsinformation som ska ges till asylsökande.

UNICEF Sveriges kommentarer:

Vad gäller den samhällsinformation som ska erbjudas under vistelsen är det av särskild vikt att det även finns information som är anpassad till barn efter ålder och mognad. Utöver det innehåll som förordas i utredningen föreslår vi att utbildningen även omfattar information om barns rätt till stöd och skydd samt vår anti-agalagstiftning och övrig skyddslagstiftning.

Utöver hälsoundersökning anser vi att det även bör finnas möjlighet till efterföljande vård till barn redan på ankomstcentren. Utredningen bör klargöra att alla asylsökande barn ska erbjudas en hälsoundersökning, även de vars vistelse antas bli kortvarig.

Vidare anser vi att processen med familjespårning och möjligheter till återförening bör initieras och prioriteras redan vid ankomstcentret. Detta har inte tagits upp i utredningens förslag.

6.5 Asylsökande barns skolgång underlättas

Utredningens förslag: Migrationsverkets rutin att informera asylsökande barn och deras vårdnadshavare om rätten till utbildning och att lämna vidare uppgifter om barnen till hemkommunen ska ges stöd i författning. Uppgifter om asylsökande barn ska lämnas till kommunen skyndsamt efter att asylansökan har registrerats, eller när det annars finns anledning. Kommunen ska ansvara för att det finns verksamhet för barn som vistas i ett ankomstcenter. Verksamheten ska syfta till att förbereda barnet för fortsatt lärande, med utgångspunkt i barnets ålder och utbildningsbakgrund. Uppgifter om barnets utbildningsbakgrund ska dokumenteras och

överlämnas till den kommun där barnet bor efter vistelsen i ankomstcentret, förutsatt att barnets vårdnadshavare samtycker till detta.

Utredningens bedömning: Regeringen bör ge Skolverket i uppdrag att i samverkan med Sveriges Kommuner och Landsting ta fram riktlinjer om hur verksamheten för barn i ankomstcentren bör organiseras. Regeringen bör överväga att se över hur asylsökande barns rätt till utbildning bäst kan tillgodoses i en ny mottagandestruktur.

UNICEF Sveriges kommentarer:

Vi ser det som mycket positivt att barns rätt till utbildning lyfts ut som en central del i utredningen. Under förutsättning att barn erbjuds förberedande skolverksamhet redan från ankomstdagen anser vi det rimligt att ha en tidsgräns på 30 dagar efter ankomst.

I de riktlinjer som Skolverket och SKL föreslås ta fram ser vi det som viktigt att lägga fokus på förberedning, och att innehållet är anpassningsbart efter olika kunskapsnivåer.

Vi ser dock allvarligt på att de barn som anses ha små förutsättningar att stanna i Sverige, och enligt förslaget ska stanna kvar på ankomstcenter, inte ges samma möjlighet att delta i skolundervisning trots att deras vistelse i Sverige kan dra ut på tiden. Det måste tydliggöras vilken kommun som är ansvarig för dessa barns skolgång, och säkerställas att de inte berövas sin rätt att delta i skolundervisning.

Slutligen anser vi att asylsökande barn ska omfattas av skolplikt på samma sätt som övriga barn i Sverige. Det är en betydande faktor för integration och trygghet för barnen. Det innebär bland annat att kommunen får ett uppsökande ansvar även för dessa barn och kan följa upp frånvaro på ett helt annat sätt än i dag. I nuvarande form är det upp till föräldrar eller god man att avgöra och besluta om skolgång. Det är också deras ansvar att ta del av relevant information om rätten till skolgång. Det kan leda till att en del barn berövas sin rätt till utbildning på grund av föräldrarnas medvetna eller omedvetna beslut.

6.6 Barnets bästa motiverar några förändringar för ensamkommande barn

Utredningens förslag: Migrationsverket ska anvisa en kommun, så kallad ankomstanvisning, när ett ensamkommande barn ansöker om asyl. Den anvisade kommunen ska ansvara för det initiala mottagandet fram till att ansvaret övertas genom boendeanvisning av en annan kommun. Migrationsverket ska årligen fastställa antal platser som kommuner ska hålla tillgängliga för det initiala mottagandet av ensamkommande barn. Det berör endast de kommuner där ankomstcentren är lokaliserade. Det fastställda antalet platser ska användas för beräkningen av ersättning.

Utredningens bedömning: Migrationsverket bör ge ensamkommande barn tydlig information om asylprocessen och om mottagandet av ensamkommande barn i Sverige. Informationen ska vara anpassad till och utformad efter barnets ålder och förutsättningar. Migrationsverket bör i möjligaste mån försäkra sig om att barnet har tagit del av och förstått informationen.

UNICEF Sveriges kommentarer:

Vi ser positivt på att utredningen betonar behovet och betydelsen av mer och tydligare information till ensamkommande barn. Detta bör även gälla för barn i familj - vilket utredningen tyvärr inte föreslagit.

Vi ser också positivt på att utredningens förslag främjar tydligare ansvar mellan kommuner för att förhindra och minska antalet förflyttningar för de ensamkommande barnen.

Utredningen föreslår inga innehållsmässiga förändringar i mottagandet för ensamkommande barn. Detta ser vi som beklagligt eftersom nuvarande system är bristfälligt och kräver omtag i vissa delar. Detta gäller framför allt förslag på åtgärder som tydliggör ansvar mellan de myndigheter som kommer i kontakt med barn. Många ensamkommande barn vittnar om en otydlighet och osäkerhet vid ankomst, samt brist på

information kring vilka vuxna och vilka myndigheter som kan och ska bistå med stöd. En Barnahusmodell, likt den som förespråkas i UNICEFs rapport om mottagandet av barn på flykt i Norden¹, är att föredra. Alla relevanta aktörer samlas då runt barnet snarare än att barnet vid upprepade tillfällen träffar myndigheter och andra aktörer som ansvarar för dem under mottagningstiden. Med denna metod främjas barnrättsperspektivet med barnets behov och rättigheter i fokus.

Vidare behöver god man-systemet i Sverige ses över. Till exempel möjlighet att införa en jourhavande god man vid ankomstcenter, som kan tillgodose barnets behov och rättigheter i det första skedet. Eftersom ankomstkommunen är ansvarig för tillsättningen av god man finns det risk för att barnet blir lämnat utan stöd i det initiala skedet av asylprocessen. Detta kan vara en kritisk tidpunkt i processen då bland annat beslut om eventuell åldersbedömning kan förekomma, samt att avgörande inledande samtal med Migrationsverket startas. Genom att bistå med en jourhavande god man skulle således stöd garanteras från dag ett. Detta anser vi att utredningen bör föreslå.

7.3 Ett värdigt och socialt hållbart eget boende

Utredningens förslag: Asylsökandes möjlighet att ordna boende på egen hand under asyltiden begränsas genom att en modell med social prövning av eget boende införs. En kommun ska kunna ansöka hos Migrationsverket om att en asylsökandes eget ordnade boende inom kommunen ska prövas så att boendet är socialt hållbart. Prövning ska bara ske i kommuner som uppfyller vissa på förhand uppställda kriterier gällande social och ekonomisk utsatthet eller i kommuner som tagit emot många asylsökande i eget boende under längre tid. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska fastslå de kriterier som ska beaktas i den sociala prövningen. I de kommuner där en ordning med social prövning har införts ska en asylsökande som själv vill ordna sitt boende ansöka om en social prövning av boendet. För att boendet ska bli godkänt vid en prövning ska boendet ha en skälig boendestandard och vara av lämplig storlek för det antal personer som ska bo i den. Asylsökande som väljer att bosätta sig i ett eget boende som inte uppfyller de uppställda kraven ska inte ha rätt till dagersättning och särskilt bidrag. Migrationsverket ska i en sådan situation erbjuda den asylsökande hjälp med boende eller anvisning till en kommun.

Utredningens bedömning: Regeringen bör överväga att som ett komplement till utredningens förslag om social prövning även temporärt helt undanta vissa kommundelar från möjligheten till eget boende under asyltiden.

UNICEF Sveriges kommentarer:

Vi delar utredningens uppfattning om att det finns utmaningar med nuvarande bestämmelser om eget boende, särskilt utifrån ett barnrättsperspektiv. Det finns särskilda risker för barn och unga att klara skolan samt att drabbas av psykisk och fysisk ohälsa. Vi delar förslaget om att inte införa något generellt förbud utan att individuella prövningar utifrån principen om barnets bästa ska vara gällande. Vi avstyrker således förslaget om att vissa områden helt ska undantas från eget boende utan att individuell prövning har gjorts.

Vi ser positivt på att utredningen föreslår särskilda krav på boendet när barn ska bo eller bor i boendet. Vi ser dock att utredningen inte har gett förslag på uppföljning efter social prövning. Detta behövs för att säkerställa att situationen inte ändras tiden efter att beslut har fattats eller att bestämmelsen på något sätt tillämpats felaktigt.

8.2 Asylsökande med verkställbara beslut ska bo i avresecenter

Utredningens förslag: Migrationsverket ska ha ansvar för boendet för individer med verkställbara avlägsnandebeslut. Det ska vara obligatoriskt för personer med ett verkställbart avlägsnandebeslut att under

¹ Protected on Paper? An analysis of Nordic country responses to asylum-seeking children. UNICEF Office of Research – Innocenti, Florence (2018).

den lagstadgade fristen för avresa bo i ett avresecenter. En asylsökande som inte bor i ett avresecenter under föreskriven tid ska inte ha rätt till dagersättning och särskilt bidrag. Om det föreligger synnerliga skäl mot att bo i ett avresecenter ska individen få bo kvar i det tidigare boendet under den lagstadgade fristen för avresa.

Utredningens bedömning: Avresecenter bör placeras i närområdet till utreseorter och anskaffas genom kontrakt med långa löptider. Innan Migrationsverket lokaliserar ett avresecenter i en kommun bör myndigheten föra dialog med den berörda kommunen. Regeringen bör ge Statskontoret i uppdrag att kartlägga och analysera metoder och arbetssätt för att öka det frivilliga återvändandet.

UNICEF Sveriges kommentarer:

Vi delar utredningens avsikt att etablera ett gemensamt holistiskt mottagandesystem där rättssäkerhet och snabba förfaranden är i fokus. Däremot ställer vi oss frågande till förslag om obligatoriska och villkorade åtgärder där individen lämnas mycket litet utrymme till inflytande och rörelsefrihet. Vi ser det som särskilt problematiskt att avresecenter, med bristande kvalitet i utbildning, socialt stöd och hälsovård, kan bli en plats där många barn kan tvingas tillbringa långa perioder i väntan på beslut.

Vi beklagar att utredningen inte har undantagit barn och barnfamiljer från att bo kvar i sitt tidigare boende under tiden för avresa. I dag gäller undantag för barnfamiljer, men detta ändras i och med utredningens förslag. Utifrån ett barnrättsperspektiv bör uppbrott i största möjliga mån undvikas, särskilt i då byte av skola. Syftet med utredningens förslag att göra det mindre attraktivt att stanna i landet. Resonemangen om incitament som utredningen förespråkar bör inte påverka barn negativt, och barn ska inte straffas för deras föräldrars beslutsfattande.

Vi ser positivt på att utredningen föreslår att barnfamiljer ges fortsatt rätt till bistånd även efter tidsfristen löpt ut. Det förefaller dock oklart vilket stöd och skydd som erbjuds i avresecenter, då förslaget menar att Migrationsverket ska vara den enda aktören på plats. Trots att vistelsen på avresecenter ska vara kortvarig kan den för vissa bli längre och då måste exempelvis rätten till utbildning, sjukvård och socialt skydd säkerställas.

9.2 Ett övergripande mål för mottagandet

Utredningens förslag: Ett övergripande mål för mottagandet införs. Det övergripande målet för mottagandet ska vara: Mottagandet av asylsökande ska stödja en snabb och rättssäker asylprövning. Systemet ska skapa förutsättningar och möjligheter för de asylsökande att ta eget ansvar för en framtida etablering i Sverige eller för ett snabbt återvändande till ett annat land. Samhällets samlade resurser för mottagande ska användas effektivt.

Utredningens bedömning: Regeringen bör med utgångspunkt i det gemensamma målet förtydliga de statliga myndigheternas ansvar och uppgifter samt relationer till andra aktörer inom mottagandet i styrningen av myndigheterna.

UNICEF Sveriges kommentarer:

Vi delar utredningens förslag om att mottagandeprocessen ska vara snabb och rättssäker, med bibehållen kvalitet. Vi anser dock att barnrättsperspektivet och skyddsbehovet behöver lyftas fram mer centralt och vara ledande, snarare än kommunernas och statens behov.

9.4 Uppgiftsöverföring, sekretess och personuppgiftshantering

Utredningens förslag: Lagen om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten ska utvidgas till att även avse verksamhet som bedrivs av en kommun med stöd av lagen om mottagande av asylsökande och vissa andra utlänningar. Lagen om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten ska utvidgas till att även avse verksamhet som Arbetsförmedlingen bedriver med stöd av lagen om

mottagande av asylsökande och vissa andra utlänningar. Arbetsförmedlingen får dessutom behandla personuppgifter för tillhandahållande av information som behövs inom kommunernas verksamhet enligt lagen om mottagande av asylsökande och vissa andra utlänningar.

Utredningens bedömning: Uppgifter om asylsökande har ett tillräckligt sekretesskydd med befintliga regler. Det är inte nödvändigt att införa ytterligare bestämmelser om sekretess för att skyddet för individerna ska anses tillfredställande. Migrationsverket ska liksom i dag tillämpa utlänningsdatalagen vid behandling av personuppgifter i verksamhet som rör mottagande av asylsökande och andra utlänningar. Någon lagändring är inte nödvändig.

UNICEF Sveriges kommentarer:

Vi ser positivt på förslag på möjligheter för myndigheter att dela uppgifter till den asylsökandes fördel. Vi vill dock understryka betydelsen av att de så kallade brandväggarna mellan myndigheterna kvarstår. Uppgiftsskyldigheten måste säkerställa att integriteten inte äventyras och hindrar framför allt barn i utsatta situationer att söka stöd och skydd och andra grundläggande rättigheter i samhället.

9.8 En tydligare ordning för samarbetet med det civila samhällets organisationer

Utredningens förslag: Migrationsverket ska ansvara för att i samverkan med det civila samhällets organisationer erbjuda individer som bor i ankomst- och avresecenter aktiviteter för att erbjuda en meningsfull vardag och insatser för att underlätta ett återvändande till ett annat land. Migrationsverket ska ansvara för att kontrollera att organisationer som erbjuder verksamhet uppfyller grundläggande krav på att dess syften och verksamheter överensstämmer med demokratins idéer, och att den erbjudna verksamheten överensstämmer med det övergripande målet för asylmottagandet.

Utredningens bedömning: Regeringen bör ta initiativ till en dialog mellan staten och det civila samhällets organisationer i syfte att ta fram gemensamma åtaganden för fördjupad samverkan inom asylmottagandet. Regeringen bör överväga att i medelstilldelningen till det civila samhället genom statsbidrag tydligt inkludera och prioritera organisationer, verksamheter och projekt som verkar inom mottagandet.

UNICEF Sveriges kommentarer:

Vi ser positivt på att utredningen lyfter fram betydelsen av samverkan med det civila samhället. Det är dock viktigt att utredningen tydliggör att verksamheten ska vara ett komplement till, och inte ersätta, statliga skyldigheter och åtaganden.

Förslag Promemoria - Ett socialt hållbart eget boende för asylsökande:

4. En begränsning av rätten till dagersättning vid eget boende i områden med socioekonomiska utmaningar (områdesbegränsning)

Utredningens förslag: En asylsökande ska inte ha rätt till dagersättning eller särskilt bidrag under den tid som han eller hon bor i eget boende i kommundelar (bostadsområden) med socioekonomiska utmaningar. Detta gäller dock inte om det är uppenbart oskäligt att neka den asylsökande sådant bistånd. Regeringen ska få meddela föreskrifter om vilka bostadsområden som, efter anmälan av respektive kommun, ska anses ha socioekonomiska utmaningar. Regeringen ska också få meddela föreskrifter om de närmare förutsättningarna för att en asylsökande inte ska ha rätt till dagersättning eller särskilt bidrag på grund av att han eller hon bor i ett sådant område.

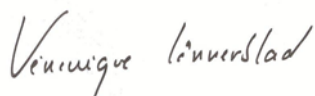
UNICEF Sveriges kommentarer:

Vad gäller förslagen i tilläggspromemorian till utredningen anser vi att social prövning kan vara en möjlig åtgärd för att förebygga trångboddhet och annan utsatthet. Däremot anser vi att vissa bostadsområden inte helt kan undantas från möjligheten till eget boende.

Vi avstyrker således förslaget om indragen dagersättning utan individuell prövning. Vid beslut som rör barn ska en individuell prövning göras utifrån principen om barnets bästa. Vidare bör utredningen även uppmärksamma de situationer där asylsökande, framförallt familjer, väljer att, trots indragen dagersättning, bosätta sig i en kommun. I de fallen är det särskilt viktigt att barnets rättigheter inte försummas, utan att de kan leva under värdiga levnadsvillkor.

Vi ser positivt på att utredningen i undantagsbestämmelsen lyft fram barnfamiljer samt ensamkommande barn som snart fyller 18 år som särskilt viktiga grupper. Däremot anser vi att det bör tydliggöras att undantagsbestämmelserna inte är uttömmande, utan att andra uppenbart oskäligen beslut vad gäller barn kan omfattas.

UNICEF Sverige

Véronique Lönnerblad
Generalsekreterare

Underlaget är framtaget av Karin Ödquist Drackner, barnrättsjurist UNICEF Sverige. För kontakt och eventuella frågor: karin.odquist@unicef.se